

[Hauch.]

som efter det, jeg har haft lejlighed til at skitsere, fremtidig bliver erhvervets egne udvalg. Vi kan naturligvis ikke have, at folk, som i og for sig ikke har noget at handle med, ødelægger markederne ved at give tilbud uden at have nogen egentlig basis derfor i håb om, at de kan skaffe sig disse varer. Iøvrigt er det jo ikke noget ualmindeligt indenfor erhvervene, at man selv udnytter sin produktion, lige til det øjeblik kommer, da konsumenten har produkterne i hænde; det har industrien i meget stor udstrækning forstået, og det skal den ikke have utak for, det er sikkert uhyre forstandigt og rigtigt. Jeg kunne nævne mange industrivirksomheder, som har en direkte forbindelse med konsumenterne, uden at de derfor behøver at have noget større handelsapparat til at hjælpe sig.

I denne forbindelse ønsker jeg at sige, at det er jo ikke landbrugets hensigt — ikke i nogen som helst henseende, det ønsker jeg stærkt at understrege — at udelukke den private handel fra at gøre forretning, tværtimod; dersom det skulle vise sig, at der er private handelsfolk her i landet, som er dygtigere i det fag end landbrugets egne organisations folk, ja, så kan de komme med deres tilbud, og så kan de naturligvis få varerne; det er ligetil, og få disse varer til de priser, som man iøvrigt er i stand til at skaffe sig; og kan de skaffe sig en ekstrafordel, skal vi ikke misunde dem, ingenlunde. Men vi må forlange, at vi, som verden ser ud i øjeblikket, har et vist styr på dem, og det kan vi ikke få, medmindre de er autoriserede.

Jeg har fundet det rigtigt ved denne lejlighed overfor det høje ting at gøre opmærksom på, hvad resultatet må blive af den mentalitet, der er i rigsdagen, af indstillingen hos det flertal, der findes i begge rigsdagens ting, som medfører, at eksportudvalgene må ventes at ophøre til efteråret. Jeg vil naturligvis med megen interesse høre på, hvad man fra konservativ og radikal side har at fremføre, idet vi med hensyn til dette lovforslag ikke er i det lykkelige tilfælde, at vi alle står sammen. Men jeg skal vente med at udtale mig herom, indtil jeg har haft lejlighed til at høre, hvad de to partiers repræsentanter her i tinget agter at fremføre herom.

Krarup: Jeg indrømmer gerne, at det lovforslag, der er til behandling her, har stor betydning, ikke alene principielt, men også rent praktisk, og derfor kunne det nok give anledning til en indgående drøftelse.

Den skal jeg dog afstå fra. Jeg skal nøjes med at sige, at når der ikke alene i mit parti, men overalt indenfor alle partier er enighed om at afskaffe restriktionerne, som binder vor frie handel med udlandet, må de bånd, der er lagt på eksporten af landbrugsvarer, også løses og afvikles, så at private eksportører kan være med i konkurrencen om at finde nye markeder og opnå tilfredsstillende priser på vore landbrugsprodukter. Det er derfor vanskeligt for os i denne sag at følge landbrugsrådet og husmandsforeningerne. Men vi finder det selvfølgelig, at der ikke laves noget overilet, at der gives rimelig tid både til eksportudvalgenes afvikling og til orientering for de nye, frie eksportører, der vil komme frem. Jeg er enig med ordføreren for det socialdemokratiske parti, når han siger, at et eksportudvalg er nødvendigt. Men vi mener fra vor side, at eksportudvalgets naturlige bestilling mere må være af rådgivende og vejledende art, det skal ikke selv optræde som eksportør, det skal heller ikke bestemme, hvem der må eksportere og hvem der ikke må. Vi finder derfor, at bestemmelserne i lovforslagets § 1, stk. 1, er for vidtgående, og derfor ønsker mit parti ikke at medvirke til lovforslagets gennemførelse.

Oluf Johansen: Denne lovgivning er et eksempel på, hvorledes en midlertidig lov kan gå over til at blive en fast og tilsyneladende varig lovgivning. Loven vedtoges første gang i samlingen 1932—33 med den begrundelse, at de forskellige kontingenteringsbestemmelser i en række lande nødvendiggjorde foranstaltninger til at regulere udførslen af forskellige landbrugsprodukter til de pågældende lande. Loven har altså til formål at støtte vor udførsel af landbrugsvarer. Den er en bemyndigelseslov, og den fastlægger rammer, der efterhånden i høj grad byggede på de nedsatte udvalg, de såkaldte eksportudvalg. Ikke blot blev loven stadig fornyet og fik varighedens karakter, men disse udvalg fik en indflydelse, hvorom man godt kan bruge ordet magtstilling. De ikke blot henstillede og var rådgivende, men de blev efterhånden en slags handelsudvalg, der i høj grad fik en monopolagtig karakter. Alt dette blev efterhånden genstand for diskussion. Den private storhandel, der aldrig har været bange for monopoler, når den selv sad inde med dem, så sig tilsidesat; når den ikke selv havde monopolerne, var den afgjort modstander af sådanne. For landbrugets vedkommende gled vi ind i en udvikling,